

EFTA Surveillance Authority
Rue Belliard 35
B-1040 Brussels
BelgiumTel: +47 481 71 000
firmapost@norskog.no
www.norskog.no

NO 956 911 117 MVA

Vår dato: 17.01.2019

Vår ref: AR

Deres ref:

Klage til ESA angjeldende ulovlig statsstøtte som diskriminerer private grunneiere i Norge og påfører disse en økonomisk byrde og et betydelig handicap i markedet for slag av jakt og fiske.

I utgangspunktet er all omsetning av jakt og fiske i Norge merverdiavgiftspliktig i henhold til lov om merverdiavgift. Finansdepartementet har i forskriftsform, fortolkning og forvaltningspraksis gitt en rekke unntak fra loven. Unntakene fra loven har etterhvert blitt så mange og omfattende at det nå i praksis kun er private grunneiere som må betale merverdiavgift ved salg av jakt og fiske. Mer enn 30% av jaktarealene omfattes av unntakene og utgjør dermed et betydelig volum i markedet. Tilgangen til jakt og fiske i Norge er svært god, følgelig er pris av stor betydning for hvem kundene velger å kjøpe jakt- og fiskerettigheter fra. Finansdepartementets systematiske diskriminering av private grunneiere fungerer som en statsstøttet markedsvridding i private grunneieres disfavør. Etter NORSKOGs vurdering tilsier den allmenne rettsoppfatning at staten ikke skal få operere som markedsaktør med bedre vilkår enn de man konkurrerer med.

Finansdepartementet kan gi forskrift om at omsetningen av rett til jakt og fiske skal være unntatt fra loven, jf. merverdiavgiftsloven § 3-11 tredje ledd. Bakgrunnen for bestemmelsen er at departementet etter merverdiavgiftsloven av 1969 ga en rekke fortolkningsuttalelser om merverdiavgiftsplikt på omsetning av rett til jakt og fiske, samt innvilget unntak fra avgiftsplikt. I utgangspunktet omfattet unntakene salg av fiskekort og jaktkort for småvilt- og villreinjakt på statens grunn, samt stats- og bygdeallmenninger. Disse unntakene var i hovedsak basert på Justisdepartementets lovavdelings vurdering av at retten til jakt og fiske etter fjelloven er en allemannsrett som ikke kan omsettes i merverdiavgiftsrettslig forstand.

Unntaket ble i 2011 utvidet til å omfatte landets nest største grunneier etter staten, Finnmarkseiendommen, som forvalter 95% av grunnen i Finnmark. Videre er det gitt unntak for en annen av landets største grunneiere, Opplysningsvesenets fond, som forvalter verdier som historisk har vært knyttet til Den norske kirke. Også jeger- og fiskeforeninger tilknyttet Norges Jeger- og fiskerforbund er gitt fritak for merverdiavgift ved salg av jakt og fiskekort.

Det er i senere tid også gitt fritak for merverdiavgift, ikke bare for kortsalg, men også ved ordinært salg av elgjakt på statens grunn. Dette fritaket er i tillegg utvidet til å gjelde for de

tidligere Borregaard Skoger AS som Statskog SF ervervet fra Orkla i 2010. Statskog SF foretok dette eiendomskjøpet ved at de ervervet alle aksjene i flere aksjeselskaper og hjemmelen til eiendommene lå i disse selskapene. Eiendommene er følgelig fremdeles eiet av de samme aksjeselskap, det er kun aksjene som har skiftet eier fra Orkla til Statskog SF. NORSKOG kan vanskelig se nevneverdig forskjell på disse aksjeselskapene, og privateide aksjeselskaper med hensyn på grunnlaget for innkreving av merverdiavgift fra jakt- og fiskeinntekter. Likeledes er det ikke grunnlag for å forskjellsbehandle aksjeselskaper og andre eierformer i landbruket. Staten har i senere år solgt en rekke skogeiendommer til private eiere. Jakt- og fiskerettighetene på disse eiendommene blir umiddelbart merverdiavgiftspliktige når private overtar eiendomsretten fra staten.

Det alt vesentlige av jakt- og fiskerettigheter kjøpes av privatpersoner som ikke har fradrag for merverdiavgift. Det er deres betalingsvilje og evne som definerer markedsprisen på rettighetene. Den merverdiavgift private tilbydere må betale gir dem en svakere lønnsomhet enn de aktørene som omfattes av unntakene. Følgelig har staten med sine omfattende unntak fra merverdiavgiftsloven gitt både seg selv som markedsaktør og en rekke andre organisasjoner en markedsfordel på 25% i forhold til private tilbydere. Dette forhindrer private grunneiere den samme muligheten for utvikling av opplevelsesnæring innen jakt- og fiske som Staten m.fl. per i dag har. Svakere lønnsomhet innebærer i realiteten at færre grunneiere tilbyr jakt- og fiskemuligheter og derfor har svekket mulighet for å drive vilt- og fiskestell. På denne måten har statens merverdiavgiftspolitikken en negativ effekt både på det samlede jakt- og fisketilbudet og på kvaliteten på det som tilbys.

Etterspørselen etter skog- og fjellområder er høy blant etablerte grunneiere i Norge. En del av de virksomheter som er gitt de nevnte unntak konkurrerer med private grunneiere om kjøp av tilleggsarealer. Unntakene fra merverdiavgiften gir dem en styrket kjøpekraft i forhold til private grunneiere som ønsker å styrke sitt ressursgrunnlag ved kjøp av tilleggs eiendom. Det er derfor grunn til å anta at de omfattende unntakene også påvirker markedet for jord- og skogeiendommer og utvikling av eierskapet til skog- og fjellområder samt de tilhørende jakt- og fiskeressursene i Norge.

Spørsmålet om merverdiavgift ved salg av jakt og fiske og tilhørende diskriminering av private grunneiere har vært tatt opp i Stortinget ved flere anledninger. I Stortingets spørretime den 14.02.2007 bekreftet Finansministeren i sitt svar til representanten Svein Flåtten at det var så mange unntak fra merverdiavgiftsplikt på jakt og fiske at den nå hovedsakelig rammer private grunneiere. Videre ble det pekt på behovet for en gjennomgang av hele området merverdiavgift i forhold til omsetning av jakt- og fiskekort, men at en slik gjennomgang ville kreve ressurser og tid som Finansdepartementet ikke hadde på grunn av andre prioriterte oppgaver. Siden den gang har omfanget av unntakene og dermed diskrimineringen av private grunneiere blitt utvidet.

I skriftlig besvarelse på spørsmål fra representanten Svein Flåtten svarer finansminister Sigbjørn Johnsen den 16.05.2013 «Dette saksområdet er teknisk komplisert, og departementet har i samarbeid med Skattedirektoratet hatt rettstilstanden på dette området under vurdering. Vi vil arbeide videre med problemstillingen og ser at det er et behov for å vurdere endringer i regelverket. Vi søker å prioritere saken i forhold til andre viktige arbeidsoppgaver i departementet».

NORSKOG har tatt opp saken med Finansdepartementet gjentatte ganger siden 2001. Vi har blittinformert om at Finansdepartementet har bedt om Skattedirektoratet uttalelse i saken. Siste brev i saken mottok vi i 2013 hvor departementet opplyste at ettersom saken reiser enkelte prinsipielle problemstillinger blant annet når det gjelder omsetningsbegrepet i merverdiavgiftsloven samt rekkevidden av unntaksbestemmelsen for fast eiendom må noe saksbehandlingstid fortsatt påregnes.

Vår erfaring er at norske myndigheter ikke prioriterer å løse denne saken, alternativt at de ser seg tjent med at den statsstøttede markedsvridningen videreføres. NORSKOG ber derfor ESA undersøke saken og bidra til at den konkurransemessige diskrimineringen av private grunneiere opphører.

NORSKOG mener at dette primært bør løses ved at det innføres et generelt fritak for merverdiavgift for alt salg av jakt og fiske. Fritaket må være uavhengig av om dette er kortsalg eller annen form for salg av jakt og fiske, og uavhengig av hvem som eier ressursen. Konsekvensen av dette vil bli et bedre grunnlag for utvikling av jakt- og fisketurisme i distrikts-Norge og mulighet for rimeligere jakt og fiske for allmennheten. Sekundært mener NORSKOG at det bør innføres merverdiavgift for alle tilbydere av jakt- og fiskeressurser uten unntak. Det overordnede målet er at de private tilbyderes konkurransemessige handicap fjernes både når det gjelder salg av jakt og fiske og kjøp av tilleggs eiendom.

Med vennlig hilsen

Arne Rørå

Adm direktør, NORSKOG

tlf +4791335914

e-post: arne.roraa@norskog.no